

sultater, at disse kunne være til virkelig Veiledning for Landmænd paa en Tid, da mange af dem staa i Begreb med at forlade de gamle Meierisystemer for at gaa over til andre. Der har under disse Forhandlinger ingeninde været Tale om, at Forsøgene endog blot tilnærmelsesvis kunde afluttes i Løbet af næste Finantsaar, og det første Spørgsmaal kan saaledes besvares med et bestemt Nei.

Hvad det andet Spørgsmaal: „over hvor lang en Aarrække Forsøgene antages at skulle udstrækkes“ angaar, da er det mig umuligt herpaa at give noget direkte Svar, og da Hr. Geheimetatsraaden, lige siden jeg begyndte med de første Isopbevaringsforsøg, nøie har fulgt med Arbeidernes Udvikling og været Vidne til, hvoreledes saa et, saa et andet af de paa de oprindelige Forsøgsplaner optagne enkelte Punkter have bredet sig, og da De, i Stedet for at raade mig til at begrænse Omfanget ved at lade saadanne Punkter ligge, tværtimod har opmuntret mig til at optage dem til grundig Undersøgelse, saa føler jeg mig overbevist om, at De ikke venter, at jeg kan besvare dette Spørgsmaal. Men for at dette ogsaa kan blive indlysende for Finantsudvalget, har jeg anset det for rigtigst at fremkomme med nedenstaaende Udvikling.

De udførte Arbejder kunne deles i to Hovedaffnit:

- I. Is- og Sneforsøgene;
- II. Meieriforsøgene.

I. Forsøgene i dette Affnit ere saa vidt fremstredne, at jeg tror at kunne have en nogenlunde begrundet Mening om den Tid (vel omtrent 2 Aar), der kan medgaa til en Afslutning, naar Hovedvægten lægges paa disse Forsøg.

- a. Sneforsøgene kunne allerede betragtes som afsluttede med den Beretning, der udfom i Oktober 1876, og med de meget omfangsrige Erfaringer, der i afvigte Aar derefter ere gjorte af mange Landmænd med Indsamling og Anvendelse af Sne. (Saaledes have i Aar Iskhusene paa Etatsraad Leisdorps 3 Gaarde næsten alene været fyldte med Sne). Disse Forsøg betragter jeg som Is- og Sneforsøgenes allervigtigste Resultat. Naar Sneen indbjerges og behandles paa rette Maade, er den ligesaa drøi som Is; den indbjerges i Hus og findeles senere til Brug i Meieriet med langt mindre Befoimning end Is, og Sandsynligheden for at faae Iskuse fyldte i isfattige Egne og isfattige Aar er noget saa betydeligt, at jeg nu anser det for unødvendigt at bygge Iskuse til 2 Aars Forbrug.
- b) Forsøg over Svind i Iskuse af Normalkonstruktion foreligge — eller ville inden kort Tid foreligge — i saa stort et Antal fra Iskuse, at jeg nok tror herefter at kunne beregne Størrelsen saavel af smaa Iskuse — f. Ex. til Sygehuse og Apotheker — som af Iskuse af denne Slags for de største Meierier, — naar blot den Ismængde, der skal have til Forbrug, noget nær kan opgives.
- c) Forsøg over Svindet i Iskuse af andre Konstruktioner ere saa vidt fremmede, at jeg ikke længere tager i Betænkning at give Raad med Hensyn til Bygning af „billigere“ Iskuse. Men paa dette Punkt mangler der dog endnu en hel Del Forsøg.
- d) Forsøg over Isforbrug i Meieriet ved Svalekummer af forskellige Slags ere foretagne i saa stort et Omfang ved Forsøg her paa Landbohøjskolen, at jeg derefter har angivet bestemte Tal for Isforbrug, men nøiagtige, kontrolerende Forsøg i Meierierne ere endnu ikke udførte.
- e) Forsøg over Ostetamres Afkøling med Is ere endnu kun rent undtagelsesvis foretagne.
- f) Et større Forsøg over Opbevaring af Saltvandsis — som, naar Vandet er nogenlunde stærk saltholdigt, er ikke lidt forskellig fra Ferskvandsis — har jeg endnu ikke faaet udført, skjøndt flere have forespurgt, om de kunde fylde deres Iskuse med Saltvandsis.

Intet vil være mig lettere end nu at paaslynde ovenstaaende Forsøg, naar Hovedvægten bør lægges paa dem, thi jeg har en temmelig klar Oversigt over, hvilke Arbejder der endnu bør gjøres; men der har her paa Højskolen endnu kun været opført smaa Iskuse til 2 a 300 Kubikfod Is, og man maa være meget varsom med at overføre Erfaringer fra smaa Iskuse til større. Hr. Geheimetatsraaden vil erindre, at det i Fjor var min Hensigt at lade opføre et større Ishus; men da Overslaget lød paa omtrent 3,000 Kroner, vilde dette ene Forsøg have grebet saa dybt ind i den bevilgede Sum, at Meieriforsøgene ikke kunde være begyndte. Af Forsøg i større Iskuse har jeg saaledes kun de, som blive gjorte i Iskuse omkring i Landet, ofte med ikke ringe penuniære Offre for den Enkelte. Skulde Forsøgene alene være gjorte her paa Højskolen, vilde Udgifterne have antaget langt større Dimensioner; men ganske vist kunde jeg ogsaa i kortere Tid være kommen til paalidelige Resultater.